

PRIJATÉ TEXTY

Predbežná verzia

P8_TA-PROV(2018)0476

Úloha nemeckého úradu starostlivosti o mládež (Jugendamt) v cezhraničných rodinných sporoch

Uznesenie Európskeho parlamentu z 29. novembra 2018 o úlohe nemeckého úradu starostlivosti o mládež (Jugendamt) v cezhraničných rodinných sporoch (2018/2856(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 227 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),
- so zreteľom na článok 81 ods. 3 ZFEÚ,
- so zreteľom na článok 3 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej článok 24,
- so zreteľom na články 8 a 20 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, v ktorom sa zdôrazňuje povinnosť vlád chrániť totožnosť detí vrátane ich rodinných vzťahov,
- so zreteľom na Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch z roku 1963, najmä na jeho článok 37 písm. b),
- so zreteľom na Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach uzavretý v Haagu 29. mája 1993,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (nariadenie Brusel IIa)¹, a najmä na jeho články 8, 10, 15, 16, 21, 41, 55 a 57,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch („doručovanie písomností“) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000²,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 15. februára 2011 s názvom Program EÚ v oblasti

¹ Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 324, 10.12.2007, p. 79.

práv dieťaťa (COM(2011)0060),

- so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, najmä na jeho rozsudky z 22. decembra 2010 vo veci C-497/10 PPU, Mercredi proti Chaffe¹, a z 2. apríla 2009 vo veci C-523/07, konanie začaté na návrh pani A.²,
 - so zreteľom na mapovanie systémov ochrany detí vykonávané Agentúrou Európskej únie pre základné práva,
 - so zreteľom na veľmi veľký počet doručených petícií o úlohe nemeckého úradu starostlivosti o mládež (Jugendamt) v cezhraničných rodinných sporoch,
 - so zreteľom na odporúčania uvedené v správe o návšteve Nemecka na účely zistenia potrebných skutočností (23. – 24. novembra 2011), ktorej cieľom bolo preskúmať petície o úlohe nemeckého úradu starostlivosti o mládež (Jugendamt),
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 28. apríla 2016 o ochrane záujmov dieťaťa v celej EÚ na základe petícií adresovaných Európskemu parlamentu³,
 - so zreteľom na odporúčania pracovnej skupiny Výboru pre petície pre otázky ochrany záujmov detí z 3. mája 2017,
 - so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Výbor Európskeho parlamentu pre petície dostával viac ako 10 rokov petície, v ktorých veľmi vysoký počet rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka, odsudzuje systematickú diskrimináciu a svojvoľné opatrenia proti nim prijaté nemeckým úradom starostlivosti o mládež (Jugendamt) v rodinných sporoch s cezhraničnými dôsledkami, ktoré sa týkajú detí, vo veciach týkajúcich sa okrem iného rodičovskej zodpovednosti a starostlivosti o dieťa;
- B. keďže Výbor pre petície sa opiera predovšetkým o subjektívnu správu predkladateľa petície a zvyčajne nemá prístup k súdnym rozhodnutiam, ktoré poskytujú úplný a objektívny opis situácie a obsahujú svedectvá rodičov, detí a svedkov;
- C. keďže Jugendamt zohráva ústrednú úlohu v systéme nemeckého rodinného práva, lebo je jednou zo strán vo všetkých rodinných sporoch, ktoré sa týkajú detí;
- D. keďže Jugendamt v rodinných sporoch, ktoré sa týkajú detí, vydáva odporúčanie sudcom, ktorých charakter je prakticky záväzný, a môže prijať dočasné opatrenia, ako napríklad „Beistandschaft“ (poručníctvo), ktoré nemožno napadnúť;
- E. keďže Jugendamt zodpovedá za vykonávanie rozhodnutí prijatých nemeckými súdmi; keďže široký výklad týchto rozhodnutí úradom Jugendamt podľa predkladateľov petícií často poškodzuje účinnú ochranu práv rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka;

¹ Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 22. decembra 2010, Barbara Mercredi proti Richard Chaffe, C-497/10 PPU, ECLI:EU:C:2010:829.

² Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 2. apríla 2009, A, C-523/07, ECLI:EU:C:2009:225.

³ Ú. v. EÚ C 66, 21.2.2018, s. 2.

- F. keďže neuznávanie rozhodnutí a rozsudkov vydaných inými justičnými orgánmi členských štátov EÚ v rodinných sporoch s cezhraničnými dôsledkami a ich nevymáhanie príslušnými nemeckými orgánmi môže predstavovať porušenie zásady vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, čím sa ohrozuje účinná ochrana záujmu dieťaťa;
- G. keďže predkladatelia petícií odsúdili skutočnosť, že v rodinných sporoch, ktoré majú cezhraničné dôsledky, príslušné nemecké orgány systematicky vykladajú ochranu záujmu dieťaťa potrebou zabezpečiť, aby deti zostali na nemeckom území, dokonca aj v prípadoch, keď bolo oznámené zneužívanie detí a domáce násilie voči rodičovi, ktorý nie je občanom Nemecka;
- H. keďže rodičia, ktorí nie sú občania Nemecka, kritizujú vo svojich petíciách nedostatočné alebo chýbajúce poradenstvo a právnu podporu, ktoré poskytujú vnútroštátne orgány ich krajiny pôvodu v prípadoch, keď nemecké orgány vrátane úradu Jugendamt prijali proti nim údajne diskriminačné alebo nevýhodné súdne a správne konania v rodinných sporoch, ktoré sa týkajú detí;
- I. keďže podľa informácií poskytnutých Európskym súdom pre ľudské práva bolo na tomto súde podaných 17 sťažností proti Nemecku zo strany predkladateľov petícií, ktorí nie sú nemeckými štátnymi príslušníkmi, v súvislosti s otázkami rodičovskej zodpovednosti alebo starostlivosti o dieťa v cezhraničných rodinných sporoch, pričom všetky boli vyhlásené za neprípustné;
- J. keďže všetky inštitúcie EÚ a členské štáty musia v plnej miere zaručiť ochranu práv dieťaťa, ako sú zakotvené v Charte základných práv EÚ; keďže záujem dieťaťa, ktorý sa v prvom rade a najlepšie realizuje v jeho vlastnej rodine, je základnou zásadou, ktorá by sa mala rešpektovať ako hlavné pravidlo vzťahujúce sa na všetky rozhodnutia o otázkach starostlivosti o dieťa na všetkých úrovniach;
- K. keďže zvýšená mobilita v rámci EÚ viedla k rastúcemu počtu cezhraničných sporov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností a starostlivosti o dieťa; keďže Komisia musí zintenzívniť úsilie o jednotné a konkrétne presadzovanie zásad stanovených v Dohovore OSN o právach dieťaťa, ktorý ratifikovali všetky členské štáty EÚ, vo všetkých členských štátoch vrátane Nemecka;
- L. keďže rozsah pôsobnosti a ciele nariadenia Brusel IIa vychádzajú zo zásady nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti medzi občanmi Únie a zo zásady vzájomnej dôvery medzi právnymi systémami členských štátov;
- M. keďže ustanovenia nariadenia Brusel IIa by v žiadnom prípade nemali umožňovať zneužívanie jeho základných cieľov, ktorými sú zabezpečenie vzájomného rešpektu a uznávania, predchádzanie diskriminácii na základe štátnej príslušnosti a predovšetkým skutočná ochrana záujmu dieťaťa objektívnym spôsobom;
- N. keďže absencia presných a podrobných kontrol nediskriminačného charakteru, čo sa týka postupov a praktík prijatých príslušnými nemeckými orgánmi v rodinných sporoch s cezhraničnými dôsledkami, ktoré sa týkajú detí, môže mať škodlivé účinky na blaho detí a viesť k zvýšenému porušovaniu práv rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka;
- O. keďže zásada subsidiarity sa uplatňuje vo všetkých otázkach hmotného rodinného

práva;

- P. keďže nemecký Spolkový ústavný súd rozhodol, že súd môže požiadať o vypočutie dieťaťa, ktoré v čase rozhodnutia ešte nedovršilo tri roky; keďže v iných členských štátoch EÚ sú deti tohto veku považované za príliš mladé a nie dostatočne zrelé na to, aby sa s nimi diskutovalo o sporoch týkajúcich sa ich rodičov;
 - Q. keďže právo dieťaťa na rodinný život by nemalo byť ohrozené výkonom základného práva, ako je sloboda pohybu a pobytu;
 - R. keďže judikatúra Súdneho dvora EÚ ustanovuje v práve EÚ samostatný pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa a rozmanité kritériá, ktoré majú vnútroštátne jurisdikcie používať na určenie obvyklého pobytu;
 - S. keďže z článku 24 Charty základných práv EÚ vyplýva, že pokiaľ to nie je v rozpore so záujmom dieťaťa, deti majú právo na udržiavanie pravidelných osobných vzťahov a právo na styk so svojimi rodičmi v prípade, že ich rodičia uplatňujú svoje právo na voľný pohyb;
1. s veľkým znepokojením konštatuje, že stále zostávajú nevyriešené problémy súvisiace s nemeckým systémom rodinného práva vrátane kontroverznej úlohy úradu Jugendamt, ktorá sa odsudzuje v petíciách rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka; zdôrazňuje, že Výbor pre petície dostáva neustále petície od rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka, v ktorých sa uvádza závažná diskriminácia v dôsledku postupov a praktík, ktoré konkrétne prijali príslušné nemecké orgány v cezhraničných rodinných sporoch týkajúcich sa detí;
 2. so znepokojením berie na vedomie všetky prípady údajnej diskriminácie rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka, úradom Jugendamt;
 3. poukazuje na dlhodobú prácu Výboru pre petície, ktorý sa zaoberá petíciami o úlohe úradu Jugendamt; berie na vedomie odpovede, ktoré poskytlo príslušné nemecké ministerstvo v súvislosti s fungovaním nemeckého systému rodinného práva, zdôrazňuje však, že Výbor pre petície neustále dostáva petície o údajnej diskriminácii rodiča, ktorý nie je občanom Nemecka;
 4. zdôrazňuje, že podľa nariadenia Brusel IIa sú vnútroštátne orgány povinné uznať a vykonať rozsudky vydané v inom členskom štáte vo veciach týkajúcich sa detí; je znepokojený tým, že nemecké orgány údajne môžu v rodinných sporoch s cezhraničnými dôsledkami systematicky odmietajú uznať súdne rozhodnutia prijaté v iných členských štátoch v prípadoch, keď deti, ktoré ešte nedovršili tri roky, neboli vypočuté; zdôrazňuje, že tento aspekt narúša zásadu vzájomnej dôvery s ostatnými členskými štátmi, ktorých právne systémy stanovujú rôzne vekové obmedzenia pre vypočutie dieťaťa;
 5. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia už roky nevykonáva presné kontroly postupov a praktík používaných v nemeckom systéme rodinného práva, okrem iného aj úradom Jugendamt, v rámci rodinných sporov s cezhraničnými dôsledkami, čím neplní úlohu účinne chrániť záujem dieťaťa a všetky ostatné súvisiace práva;
 6. pripomína odpoveď Komisie, pokiaľ ide o petície týkajúce sa úlohy úradu Jugendamt v cezhraničných rodinných sporoch; opakuje, že EÚ nemá všeobecnú právomoc konať vo

veciach rodinného práva, že hmotné rodinné právo je naďalej výlučne v zodpovednosti členských štátov a Komisia ho nemôže monitorovať, že v prípade pochybností o fungovaní úradu Jugendamt treba žiadať nápravu na vnútroštátnej úrovni a že ak sa rodičia domnievajú, že boli porušené niektoré ich základné práva, môžu po vyčerpaní vnútroštátnych opravných prostriedkov podať sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu;

7. trvá na tom, že je dôležité, aby členské štáty zhromažďovali štatistické údaje o správnych a súdnych konaniach týkajúcich sa starostlivosti o dieťa a zahŕňajúcich rodičov zo zahraničia, najmä pokiaľ ide o výsledok rozsudkov, s cieľom umožniť podrobnú analýzu existujúcich aktuálnych trendov a poskytnúť referenčné hodnoty;
8. zdôrazňuje v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ samostatný pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa v práve EÚ a rozmanité kritériá, ktoré majú vnútroštátne jurisdikcie používať na určenie obvyklého pobytu;
9. vyzýva Komisiu na zabezpečenie toho, aby orgány nemeckej jurisdikcie riadne určovali obvyklý pobyt dieťaťa v prípadoch uvedených v petíciách, ktoré boli doručené Výboru pre petície;
10. dôrazne kritizuje absenciu štatistických údajov o počte prípadov v Nemecku, v ktorých súdne rozhodnutia neboli v súlade s odporúčaniami úradu Jugendamt, a o výsledkoch rodinných sporov týkajúcich sa detí párov pochádzajúcich z dvoch štátov, a to napriek opakovaným žiadam podávaným už mnoho rokov, aby sa takéto údaje zhromažďovali a sprístupňovali verejnosti;
11. vyzýva Komisiu, aby v príslušných petíciách posúdila, či orgány nemeckej jurisdikcie pri stanovovaní svojich právomocí náležite rešpektovali ustanovenia nariadenia Brusel IIa a či zobrali do úvahy rozsudky alebo rozhodnutia vydané jurisdikciami iných členských štátov;
12. odsudzuje skutočnosť, že ak, v prípadoch rodičovského prístupu pod dohľadom, rodičia, ktorí nie sú občania Nemecka, nedodrжали postup úradníkov úradu Jugendamt používať nemecký jazyk počas rozhovorov s deťmi, viedlo to k prerušeniu rozhovorov a zákazu kontaktov medzi rodičmi, ktorí nie sú občania Nemecka, a ich deťmi; domnieva sa, že tento postup, ktorý prijali úradníci úradu Jugendamt, predstavuje jasnú diskrimináciu rodičov, ktorí nie sú občania Nemecka, na základe pôvodu alebo jazyka;
13. zdôrazňuje, že úrad Jugendamt zvyčajne umožňuje používať spoločný materinský jazyk, a ak je to potrebné pre blaho a bezpečnosť dieťaťa ako v možných prípadoch únosov, snaží sa zabezpečiť tlmočníka, aby sa zaistilo, že pracovníci úradu budú rozumieť obsahu diskusie;
14. je pevne presvedčený, že v prípadoch rodičovského prístupu pod dohľadom musia nemecké orgány počas rozhovorov medzi rodičmi a ich deťmi umožňovať všetky rodičovské jazyky; požaduje zavedenie mechanizmov na zaručenie toho, aby rodičia, ktorí nie sú občania Nemecka, a ich deti mohli komunikovať v ich bežnom jazyku, keďže používanie tohto jazyka zohráva kľúčovú úlohu pri udržiavaní silných citových väzieb medzi rodičmi a ich deťmi a zabezpečuje účinnú ochranu kultúrneho dedičstva a blaha detí;

15. je pevne presvedčený, že sa musia prijať dôsledné a účinné opatrenia nadväzujúce na odporúčania, ktoré vyplývajú zo záverečnej správy pracovnej skupiny Výboru pre petície pre otázky ochrany záujmov detí prijatej 3. mája 2017, a najmä na tie odporúčania, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s úlohou úradu Jugendamt a s nemeckým systémom rodinného práva;
16. pripomína Nemecku jeho medzinárodné záväzky vyplývajúce z Dohovoru OSN o právach dieťaťa vrátane jeho článku 8; domnieva sa, že všetky príslušné nemecké orgány musia dosiahnuť výrazné zlepšenia s cieľom primerane zaručiť právo detí párov pochádzajúcich z dvoch štátov na zachovanie si svojej identity vrátane rodinných vzťahov uznaných zákonom s vylúčením nezákonných zásahov;
17. domnieva sa, že vzhľadom na článok 81 ZFEÚ Komisia môže a musí zohrávať aktívnu úlohu pri zabezpečovaní spravodlivých a jednotných nediskriminačných postupov voči rodičom pri vybavovaní cezhraničných prípadov týkajúcich sa starostlivosti o dieťa v celej Únii;
18. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila vykonávanie presných kontrol, čo sa týka nediskriminačnej povahy postupov a praktík používaných v nemeckom systéme rodinného práva, a to aj úradom Jugendamt, v rámci cezhraničných rodinných sporov;
19. opakuje, že zásada subsidiarity sa uplatňuje vo veciach hmotného rodinného práva;
20. vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila odbornú prípravu a medzinárodné výmeny zamestnancov sociálnych úradov s cieľom zvýšiť informovanosť o fungovaní ich partnerov v iných členských štátoch a vymeniť si osvedčené postupy;
21. zdôrazňuje význam úzkej spolupráce a efektívnej komunikácie medzi rôznymi vnútroštátnymi a miestnymi orgánmi zapojenými do konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, a to od sociálnych služieb až po štátne a ústredné orgány;
22. zdôrazňuje potrebu zlepšiť vzájomnú justičnú a administratívnu spoluprácu medzi nemeckými orgánmi a orgánmi iných členských štátov EÚ s cieľom zabezpečiť vzájomnú dôveru, pokiaľ ide o záležitosti súvisiace s uznávaním a vykonávaním rozhodnutí a rozsudkov prijatých orgánmi iných členských štátov EÚ v rodinných sporoch s cezhraničnými prvkami, ktoré sa týkajú detí;
23. pripomína, že je dôležité od začiatku a v každej fáze konaní týkajúcich sa detí bezodkladne poskytnúť rodičom, ktorí nie sú občania Nemecka, úplné a jasné informácie o konaniach a možných dôsledkoch takýchto konaní v jazyku, ktorému dotknutí rodičia v plnej miere rozumejú, aby sa predišlo prípadom, keď rodičia dávajú svoj súhlas bez toho, aby plne chápali dôsledky svojich záväzkov; vyzýva členské štáty, aby vykonávali ciele opatrenia zamerané na zlepšovanie poskytovania právnej podpory, pomoci, poradenstva a informácií svojim štátnym príslušníkom v prípadoch, keď odsudzujú diskriminačné alebo nevýhodné súdne a správne konania, ktoré proti nim prijali nemecké orgány v cezhraničných rodinných sporoch, ktoré sa týkajú detí;
24. zdôrazňuje, že odsudzujúce prípady, keď rodičia, ktorí nie sú občania Nemecka, nemôžu počas návštev komunikovať so svojimi deťmi vo svojom bežnom materinskom jazyku, predstavujú diskrimináciu na základe jazyka a sú tiež v rozpore s cieľom podporovať viacjazyčnosť a rozmanitosť kultúrneho prostredia vnútri Únie a porušujú

základné práva na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania;

25. vyzýva Nemecko, aby zintenzívnilo svoje úsilie s cieľom zabezpečiť, že rodičia budú môcť počas návštev pod dohľadom hovoriť so svojimi deťmi spoločným materinským jazykom;
26. je znepokojený prípadmi, na ktoré poukázali predkladatelia petícií a ktoré sa týkajú krátkych lehôt stanovených príslušnými nemeckými orgánmi a písomností odoslaných príslušnými nemeckými orgánmi, ktoré sa neposkytli v jazyku predkladateľa petície, ktorý nie je občan Nemecka; zdôrazňuje právo občanov odmietnuť prevziať písomnosti, ak nie sú napísané v jazyku, ktorému rozumejú, alebo doň nie sú preložené, ako je stanovené v článku 8 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1393/2007 o doručovaní písomností; vyzýva Komisiu, aby dôkladne posúdila vykonávanie ustanovení tohto nariadenia v Nemecku s cieľom náležite riešiť všetky možné prípady jeho porušenia;
27. vyzýva Komisiu, aby overila dodržiavanie jazykových požiadaviek v konaniach pred orgánmi nemeckej jurisdikcie v prípadoch uvedených v petíciách, ktoré boli predložené Európskemu parlamentu;
28. vyzýva členské štáty, aby vykonávali ciele opatrenia zamerané na zlepšovanie poskytovania právnej podpory, pomoci, poradenstva a informácií svojim štátnym príslušníkom v cezhraničných rodinných sporoch, ktoré sa týkajú detí; v tejto súvislosti poznamenáva, že príslušné nemecké ministerstvá na federálnej úrovni zriadili nemecké centrálné kontaktné miesto pre cezhraničné rodinné spory s cieľom poskytovať poradenstvo a informácie pri cezhraničných rodinných sporoch týkajúcich sa rodičovských práv a povinností;
29. opakuje svoju výzvu Komisii a členským štátom, aby spolufinancovali a podporovali zriadenie platformy poskytujúcej pomoc občanom EÚ, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, v konaniach v rodinných veciach;
30. pripomína členským štátom, že je dôležité, aby systematicky vykonávali ustanovenia Viedenského dohovoru z roku 1963 a zabezpečili, že veľvyslanectvá alebo konzulárne zastúpenia sú od začiatku informované o všetkých konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré sa týkajú ich štátnych príslušníkov, a že majú neobmedzený prístup k príslušným písomnostiam; zdôrazňuje význam dôveryhodnej konzulárnej spolupráce v tejto oblasti a navrhuje, aby sa konzulárne úrady mohli zapojiť do každého štádia konaní;
31. pripomína členským štátom potrebu poskytnúť dieťaťu nevyhnutnú a odôvodnenú náhradnú starostlivosť v súlade so znením článkov 8 a 20 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, a najmä umožniť nepretržitú starostlivosť o dieťa, ktorá zohľadňuje etnickú, náboženskú, jazykovú a kultúrnu identitu dieťaťa;
32. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.